

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยต้องเสียค่าเช่าและค่าซื้อภาพยนตร์ต่างประเทศเป็นจำนวนถึง ๔๖.๗ ล้านบาท^๑ (สถิติปี พ.ศ. ๒๕๑๔) เฉพาะในกรุงเทพมหานครมีโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งที่นายภาพยนตร์ฝรั่งเป็นประจำถึง ๑๒ โรง นายภาพยนตร์จีนเป็นประจำ ๘ โรง นายภาพยนตร์อินเดียและญี่ปุ่นเป็นประจำ ๕ โรง ส่วนที่นายภาพยนตร์ไทยเป็นประจำมีเพียง ๖ โรงเท่านั้น

สถิติและข้อเท็จจริงดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่า ภาพยนตร์ไทยยังไม่ได้รับความนิยมจากคนไทยด้วยกัน แม้ว่าภาพยนตร์ไทยจะเริ่มสร้างได้โดยคนไทยเองมานานประมาณเกือบ ๕๐ ปีมาแล้วก็ตาม (ภาพยนตร์ไทยที่ถ่ายทำโดยคนไทยเองได้เริ่มสร้างราวปี พ.ศ. ๒๔๗๐)^๒

ในบรรดาประชาชนชาวไทย นิสิตนักศึกษาได้ชื่อว่าเป็นปัญญาชน เพราะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูง และจะออกไปมีบทบาทสำคัญต่อชาติบ้านเมืองในอนาคต ก็พบว่าไม่นิยม

^๑ ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

^๒ กรมการสนเทศ, "ประวัติความเป็นมาของภาพยนตร์ในประเทศไทย" รายงานคณะกรรมการศึกษาเรื่องการสร้างภาพยนตร์ไทยและการนำภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาฉายในประเทศไทย (พ.ร.น.ศ. : ๒๕๑๕), หน้า ๑๘.

ชมภาพยนตร์ไทยเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ กมล นินนาทนต์^๓ ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่มีต่อการชมภาพยนตร์" เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ พบว่านิสิตนักศึกษาชอบชมภาพยนตร์ไทยมากเป็นอันดับ ๔ รองจากภาพยนตร์ของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส

ในแง่ความถี่ของการเข้าชมภาพยนตร์ พบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ชมภาพยนตร์ประมาณ ๑ - ๓ เรื่องต่อเดือน โดยเป็นนิสิตชายร้อยละ ๘๓.๐๒ และเป็นนิสิตหญิงร้อยละ ๘๘.๘๘ และมีนิสิตนักศึกษาอีกส่วนหนึ่งชมภาพยนตร์ประมาณ ๔ - ๖ เรื่องต่อเดือน โดยเป็นนิสิตชายร้อยละ ๑๕.๐๕ และเป็นนิสิตหญิงร้อยละ ๖.๐๖^๔ ซึ่งแสดงว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่นิยมชมภาพยนตร์

ด้วยเหตุที่นิสิตศึกษานิยมเข้าชมภาพยนตร์ แต่ไม่นิยมชมภาพยนตร์ไทยดังกล่าวแล้ว จึงส่งเสริมให้ปริมาณภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาฉายในประเทศไทยมีมากขึ้น ทำให้เงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศ แทนที่จะช่วยกันอุดหนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยของเรา

การที่นิสิตนักศึกษาไม่นิยมชมภาพยนตร์ไทยแต่กลับไปนิยมชมภาพยนตร์ต่างประเทศ ผู้วิจัยอนุมานได้ว่าเป็นเพราะสาเหตุใหญ่ ๒ ประการคือ

๑. ภาพยนตร์ต่างประเทศมีคุณภาพดี หรือมีลักษณะที่ทำให้อยากเข้าชม
๒. ภาพยนตร์ไทยยังมีสิ่งที่ต้องแก้ไข ยังไม่มีคุณภาพถึงขั้นที่จะทำให้นิสิตศึกษานิยมได้

^๓ กมล นินนาทนต์, "ความสนใจของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่มีต่อการชมภาพยนตร์." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๙). (อัครสำเนา), หน้า ๕๖.

^๔ กมล นินนาทนต์, เรื่องเดียวกัน หน้า ๕๐.

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นผนวกกับข้ออนุমানทั้ง ๒ ข้อ ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นคนไทยคนหนึ่งและรักชาติไทยไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าผู้อื่น สนใจที่จะค้นหาข้อเท็จจริงบางประการ เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางสำหรับผู้สร้างภาพยนตร์ไทยในการดำเนินการต่าง ๆ อันจะนำความนิยมมาสู่มวลดนิสิตนักศึกษาซึ่งยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้

ข้อเท็จจริงที่ผู้วิจัยต้องการทราบคือ นิสิตนักศึกษาเข้าชมภาพยนตร์บันเทิงที่เป็นภาพยนตร์ต่างประเทศด้วยเหตุใด สิ่งใดในภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ที่เรียกร้องหรือดึงดูดให้นิสิตนักศึกษาเข้าชม ซึ่งเมื่อทราบแล้วจะได้้นำสิ่งที่ดึงดูดให้นิสิตนักศึกษาเข้าชมภาพยนตร์ต่างประเทศมาพิจารณาเสริมได้ในภาพยนตร์ไทย ซึ่งอาจจะพอทำให้เป็นที่นิยมของนิสิตนักศึกษาได้มากขึ้น

ข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยต้องการทราบคือ นิสิตนักศึกษาส่วนหนึ่งที่เข้าชมภาพยนตร์ไทย เข้าชมเพราะสิ่งใดในภาพยนตร์เรื่องนั้น และมีสิ่งใดโน้มน้าวจิตใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าชม และสำหรับนิสิตนักศึกษาซึ่งไม่นิยมชมภาพยนตร์ไทยนั้น ไม่นิยมชมเพราะเหตุใด

อนึ่ง กรม นินนาทนต์ ได้วิจัยถึงความดีในการเข้าชมภาพยนตร์ และราคาค่าชมภาพยนตร์ ของนิสิตนักศึกษาไว้แล้ว แต่เป็นการวิจัยเมื่อประมาณ ๖ ปีมาแล้ว (ปี พ.ศ. ๒๕๐๘) และมีได้แยกความดีในการเข้าชมภาพยนตร์ และราคาค่าชมภาพยนตร์สำหรับภาพยนตร์ต่างประเทศและภาพยนตร์ไทย ผู้วิจัยต้องการ เปรียบเทียบความดีและราคาค่าชมสำหรับภาพยนตร์ต่างประเทศและภาพยนตร์ไทยในปัจจุบัน จึงทำการวิจัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ประกอบกับโรงภาพยนตร์ชั้นสองในปัจจุบันมีมากขึ้น ผู้วิจัยจึงใคร่จะทราบว่านิสิตศึกษานิยมโรงภาพยนตร์ชั้นสองมากเพียงใด จึงทำการวิจัยเพิ่มเติมขึ้นอีกด้วย

อนึ่ง นิสิตนักศึกษาและโรงภาพยนตร์ในกรุงเทพมหานครมีมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ การใช้นิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร เป็นประชากรจึงสะดวก และมีภาพยนตร์ที่นิสิตนักศึกษาจะเลือกชมได้หลายประเภท ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเฉพาะนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อหาข้อเสนอแนะสำหรับผู้สร้างภาพยนตร์ไทยในการดำเนินการต่าง ๆ อันจะนำความนิยมมาสู่มวลนิสิตนักศึกษา

วัตถุประสงค์เฉพาะ

๑. เพื่อทราบจำนวนนิสิตนักศึกษาที่เข้าชมภาพยนตร์ต่างประเทศและภาพยนตร์ไทยทั้งในโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งและชั้นสองในช่วงเวลาต่าง ๆ
๒. เพื่อทราบอัตราค่าชมภาพยนตร์ต่างประเทศและภาพยนตร์ไทยของนิสิตนักศึกษาทั้งในโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งและชั้นสอง
๓. เพื่อทราบว่านิสิตนักศึกษาทั้งชายและหญิงเข้าชมภาพยนตร์ต่างประเทศและภาพยนตร์ไทยด้วยเหตุใด
๔. เพื่อทราบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่สนใจชมภาพยนตร์ต่างประเทศหรือภาพยนตร์ไทย
๕. เพื่อทราบว่านิสิตนักศึกษาทั้งชายและหญิงไม่นิยมชมภาพยนตร์ไทยด้วยเหตุใด
๖. เพื่อทราบว่าภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อข้อคิดหรือข้อปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะให้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

๑. เป็นแนวทางสำหรับผู้สร้างภาพยนตร์ไทยในการปรับปรุง หรือ ส่งเสริมการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเป็นที่นิยมของมวลนิสิตนักศึกษา

๒. ทราบราคาค่าชมภาพยนตร์และความดีในการเข้าชมภาพยนตร์ทั้งไทยและต่างประเทศของนิสิตนักศึกษาอันอาจเป็นผลทำให้ทราบว่านิสิตนักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการชมภาพยนตร์มากน้อยเพียงใด

๓. ทราบว่าภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อความรู้ ข้อคิด หรือข้อปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีทั้งชายและหญิง จาก ๔ มหาวิทยาลัย คือ

๑. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๒. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔. มหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิจัยครั้งนี้ไม่เลือกนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยรามคำแหงมาทำการวิจัย เพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลส่วนใหญ่ศึกษาต่อจากเตรียมแพทย์ ซึ่งถ้านับช่วงเวลาการศึกษาเตรียมแพทย์จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาจะใช้เวลา ๖ ปี ซึ่งเทียบเท่าระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ส่วนมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีนิสิตนักศึกษามาก และจำนวนหนึ่งมาเรียนไม่สม่ำเสมอ ซึ่งยากในการสุ่มตัวอย่าง

๒. ตัวอย่างประชากรคัดเลือกมาจำนวน ๑,๔๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕ จากจำนวนนิสิตนักศึกษา ๔ มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวนทั้งหมด ๒๔,๒๐๗ คน โดยแยกตามคณะ ชั้น และเพศ

๓. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรไม่เลือกมาตอบแบบสอบถามเพราะศึกษาอยู่ในจังหวัดนครปฐม

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ตัวอย่างของประชากรที่เลือกมาตอบแบบสอบถามถือว่าเป็นตัวแทนของประชากรทั้ง ๔ มหาวิทยาลัย
๒. ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นอย่างเสรี

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

๑. ภาพยนตร์ หมายถึงภาพยนตร์บันเทิงประเภทต่าง ๆ รวมทั้งภาพยนตร์สารคดีที่สร้างขึ้นเพื่อนำมาฉายตามโรงภาพยนตร์ทั่วไปในกรุงเทพมหานคร เพื่อความบันเทิงเรีงรมย์แก่ผู้ชมโดยทั่วไป ไม่รวมภาพยนตร์ที่ฉายทางโทรทัศน์ ไม่รวมภาพยนตร์กลางแปลงที่ฉายตามงานมหรสพต่าง ๆ
๒. นิสิตนักศึกษา หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี, ๕ ปี และ ๖ ปี ในมหาวิทยาลัย ๔ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไม่รวมถึงสถาบันแห่งอื่นที่จัดการสอนในระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ไม่รวมถึงมหาวิทยาลัยมหิดล ไม่รวมถึงนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรซึ่งอยู่ในจังหวัดนครปฐม
๓. โรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่ง หมายถึงโรงภาพยนตร์ที่ฉายภาพยนตร์ซึ่งยังไม่เคยนำออกฉายให้ประชาชนทั่วไปในประเทศไทยชมมาก่อนเลย
๔. โรงภาพยนตร์ชั้นสอง หมายถึงโรงภาพยนตร์ที่ฉายภาพยนตร์ซึ่งได้เคยนำออกฉายให้ประชาชนทั่วไปในประเทศไทยชมมาก่อนแล้ว โดยไม่คำนึงถึงขนาดและสภาพของโรงภาพยนตร์นั้น ๆ
๕. อิทธิพล หมายถึงสิ่งที่มีอำนาจเหนือ